Inkijk

Provincie Antwerpen
vbjk

Dit deel gaat over de waarom-vraag: waarom is kwaliteit zo belangrijk wanneer we spreken over basisvoorzieningen voor jonge kinderen en gezinnen?

En waarom zouden we inzetten op warme transities van thuis of kinderopvang naar kleuteronderwijs, of op spel en ontmoeting voor kinderen en hun ouders?

En waarom is geïntegreerd samenwerken belangrijk voor een coherent gezinsbeleid?

Wat is warme transitie?

Door de manier waarop we in Vlaanderen kinderopvang en onderwijs organiseren, ondervinden kinderen al op jonge leeftijd enkele pittige transities: van thuis/kinderopvang naar kleuteronderwijs, van buitenschoolse opvang naar de klas en terug, enzovoort. De verschillende voorzieningen werken vaak apart van elkaar, de professionals kennen elkaar en elkaars werking amper. Het lijken vaak aparte werelden. En de kinderen ... ja, die moeten die harde transities maar ondergaan. Ouders en kind moeten het soms stellen met slechts één wenmoment van een halfuurtje. Daarna worden de ouders vriendelijk verzocht hun kind 's morgens aan de deur van de opvang of de schoolpoort af te staan.

Uit onderzoeken in binnen- en buitenland blijken die harde transities toch wel sporen na te laten, zeker bij kinderen en ouders in een maatschappelijke kwetsbaarheid – maar niet alleen bij hen. Daar komt gelukkig wel verandering in. Het inzicht groeit dat die overgangen trager, zachter, warmer kunnen. Dit komt de kinderen, de ouders, maar ook de professionals ten goede.

Waarom 'warme transities'?

De organisatie van kinderopvang (inclusief buitenschoolse opvang) en onderwijs in Vlaanderen bezorgt kinderen op jonge leeftijd pittige transities of overgangen. Er zijn **'verticale' transities**, met name van de thuiscontext naar de kinderopvang, ofwel van thuis of de kinderopvang naar het kleuteronderwijs en binnen de kinderopvang heb je ook 'transities' naar een andere leefgroep. Het gaat ook over **'horizontale' transities** doorheen een dag: van de buitenschoolse opvang naar school en dan terug naar de buitenschoolse opvang, of naar de turnles, of naar de middagpauze, naar een slaapklasje ... Kinderen ervaren ook transities wanneer er andere 'gezichten' te zien zijn, bijvoorbeeld bij personeelswissels.

Stel je even voor:

De dag vóór de paasvakantie:

- Een kind zit in de kinderopvang in een groep van 8 kinderen bij de onthaalouder of leefgroep van 14 à 18 kinderen met enkele kinderbegeleiders.
- Kinderen eten in de leefgroep, er is mogelijkheid om te slapen ...

De dag ná de paasvakantie:

- Kind komt in het kleuteronderwijs: andere (en grotere) infrastructuur met een klas, een refter, een speelplaats, een turnzaal, een lokaal voor buitenschoolse opvang. Er gelden andere regels (impliciet). Er zijn andere 'begeleiders', andere kinderen, grote groepen, één begeleider op 22, 25, 30 (want in Vlaanderen kennen we geen begeleider-kindratio). Eten in grote refters, soms geen mogelijkheid om te slapen, niet altijd uitgesproken verwachtingen over 'school' en 'schoolrijp' ...
- Steeds nieuwe gezichten, wisselende begeleiders: buitenschoolse opvang, kleuterleerkracht, kinderbegeleider, toezichter op de speelplaats, toezichter in de refter/op de speelplaats ...

Kinderen en ouders kunnen deze overgangen ervaren als totaal verschillende werelden. Onderzoeken tonen aan dat harde transities hun sporen nalaten, zeker bij kinderen en ouders met een maatschappelijke kwetsbaarheid. Sommige onderzoeken leggen zelfs de link tussen moeilijke transities in de schoolloopbaan en vroegtijdig schoolverlaten. Verder valt het ook op dat de professionals die in kinder- en buitenschoolse opvang en kleuteronderwijs werken elkaar en elkaars werking niet of nauwelijks kennen. Het inzicht groeit dat die **overgangen trager, zachter, warmer en zorgzamer** kunnen. Hoe kunnen we dat doen? Daarover gaat dit deel.

Er zijn natuurlijk nog transities zoals naar het eerste leerjaar, maar hier beperken we ons tot de transities voor kinderen op de **leeftijd tussen 2 en 3 jaar**.